Vol 33
Nru 175
Jannar - Marzu 2012

L-ART Imqaddsa

RIVISTA BIBLIKA

L-Art Imqaddsa

Rivista Biblika
li toħroġ kull tliet xhur
mill-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa tal-Provinċja
Franġiskana Maltija

EDITUR:
P. Twanny Chircop OFM
Kummissarju
tal-Art Imqaddsa

BORD EDITORJAL:
P. Marcello Ghirlando OFM
P. Noel Muscat OFM
Mr. Louis Casha

DISTRIBUZZJONI:
Fra. Lorrie Zerafa OFM

ABBONAMENT:
€10 fis-sena
€15 jew aktar Sostenitur

Kummissarjat
tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1213
Malta.
Tel: 2124 2254

DISINN U STAMPAR:
Best Print Co. Ltd

Il-Materjal kollu li
jidher f'din ir-Rivista
huwa Copyright ©
tal-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa u l-Edizzjoni
TAU, 2012

comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Qoxra Quddiem:
Il-Kosta tal-Baħar il-Mejjet

Werrej

14

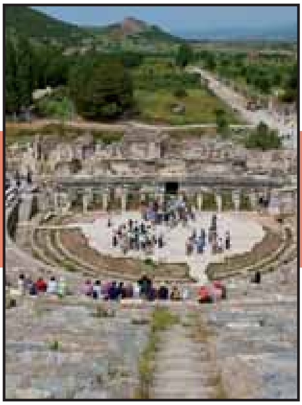

18

22

30

6 Il-Baħar il-Mejjet qiegħed Imut?

14 Messaġġiera ta' Alla

18 Il-Knisja bħala l-Ġisem ta' Kristu

22 Kif Kristu sar il-Qassis il-Kbir (1)

26 Kelmiet Alla fil-ħolqien fl-Eżortazzjoni Apostolika *Verbum Domini*

30 Il-Lhud fl-Evanġelju skont San Mattew (1)

36 L-Ewkaristija: L-għajn tal-Ministeri fil-Komunità mill-ġrajja ta' Għemmaws

42 Il-Vanġeli moħbija imsejħin Aprokrifi

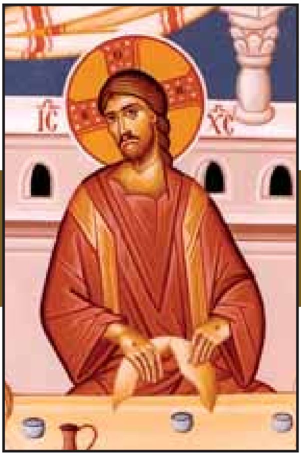

36

Editorjal

ta' P. Twanny Chircop ofm

Israel u l-Vatikan. F'hiex wasalna?

Fl-1 ta' Diċembru 2011 saret il-laqgħa plenarja tal-*Bilateral Permanent Working Commission* bejn l-Istat ta' Israel u l-Vatikan fil-Ministeru tal-Affarijiet Barranin Israeljan. Din il-laqgħa saret wara l-progress li ġie rreġistrat fil-laqgħa tal-Kummissjoni li kienet saret fil-Vatikan fl-14 ta' Ġunju 2011, u li ddiskutiet l-artiklu 10, paragrafu 2 tal-*Fundamental Agreement* rigward proprjetà, tassazzjoni u ekonomija f'dak li jmiss il-preżenza tal-Knisja Kattolika fl-Istat ta' Israel. In-negozjati min-naħa tal-Knisja Kattolika huma mmexxija minn Monsinjur Antonio Franco, Nunzju Apostoliku għal Israel u Delegat Apostoliku għal Ġerusalemm.

Fil-komunikat uffiċjali li ġie ppubblikat fi tmiem il-laqgħa tal-14 ta' Ġunju ntqal li "In-negozjati saru f'atmosfera miftuħa, kordjali u kostruttiva, u li sar progress sinifikanti. Il-partijiet qablu dwar il-passi li jridu jieħdu flimkien biex jikkonkludu l-Ftehim."

Dawn in-negozjati ilhom sejrin sa minn meta seħħ il-*Fundamental Agreement* bejn l-Istat ta' Israel u s-Santa Sede fl-1993. Ir-riżultat immedjat tal-Ftehim kien jikkonsisti fin-normalizzazzjoni tar-relazzjonijiet bejn il-Vatikan u l-Istat ta' Israel, bl-istituzzjoni ta' Ambaxxaturi bejniethom. Imbagħad il-Ftehim jitkellem dwar ir-rikonċiljazzjoni bejn Kattoliċi u Lhud f'diversi oqsma. Fl-aħħarnett il-Ftehim kellu l-iskop li jwassal għal relazzjonijiet normalizzati bejn il-Knisja Kattolika u l-Istat ta' Israel, f'dak li għandu

...editorjal

Israel u l-Vatikan. F'hiex wasalna?

x'jaqsam mal-libertà tal-kult, il-proprjetà tal-Knisja f'Israel, l-obbligi u d-drittijiet li l-Knisja Kattolika għandu jkollha garantiti mill-Istat ta' Israel. Dan l-aħħar element, li jinteressa l-preżenza u l-ħidma tal-Knisja Kattolika f'Israel, għadu jiġi diskuss sal-lum. Fil-laqgħa ta' Diċembru jidher li ż-żewġ partijiet waslu qrib ħafna għall-Ftehim finali, għalkemm għad fadal xi intoppi li jridu jiġu megħluba.

Forsi ta' min jgħid ukoll li, sakemm dan il-Ftehim ma jiġix iffinalizzat miż-żewġ naħat, għadu ma jorbotx għal kollox, tant li l-Knesset, il-Parlament Israeljan, għadu qatt ma irratifika l-*Fundamental Agreement* tal-1993. Huwa ttamat li, jekk in-negozjati jaslu għal konklużjoni b'suċċess, l-*istatus* tal-Knisja Kattolika f'Israel jiġi definit b'mod ċar.

Sa issa Israel akkwista ħafna min-negozjati. Akkwista rikonoxximent mill-Vatikan tad-dritt tiegħu li jeżisti bħala Stat sovran fil-fruntieri stabiliti mill-Ġnus Magħquda fl-1948, mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-Palestinjani li jkollhom l-Istat sovran tagħhom fit-territorji li

l-komunità internazzjonali tirrikonoxxilhom bħala sovrani. Il-Vatikan għadu ma akkwista xejn fuq il-pjan prattiku, għalkemm jekk in-negozjati jiġu konklużi b'mod sodisfaċenti l-Knisja Kattolika takkwista rikonoxximent uffiċjali fl-Istat ta' Israel.

X'inhuma l-intoppi li għad hemm biex dan il-Ftehim jiġi ffinalizzat? Il-Ftehim jipprevedi li l-Knisja Kattolika, jekk trid li jiġi rrikonoxxut id-dritt fundamentali tagħha li jkollha proprjetà fl-Istat ta' Israel, trid tkun lesta li taċċetta r-regoli ta' tassazzjoni viġenti fl-istess Stat. Il-Vatikan jaqbel dwar dan, imma jsostni li l-Knisja hi preżenti f'Israel bħala entità li ma tagħmilx profitt u li għaldaqstant is-Santwarji tal-Fidwa, il-knejjes u l-kunventi li tamministra għandhom ikunu eżenti mit-tassazzjoni. Jidher li l-Gvern Israeljan hu lest li jammetti eżenzjonijiet partikulari in vista tal-importanza mondjali tal-Postijiet Qaddisa u tal-missjoni li l-Knisja Kattolika taqdi.

Problema taħraq li għad trid issib soluzzjoni tirrigwarda wkoll il-kwestjoni taċ-Ċenaklu, li mill-1551 ittieħed minn idejn il-Knisja Kattolika, l-ewwelnett bħala post ivvenerat mill-Musulmani, u mbagħad mil-Lhud meta fl-1948 twieled l-Istat ta' Israel. Il-Knisja Kattolika tirrivendika l-proprjetà taċ-Ċenaklu fejn il-Patrijiet Franġiskani marru joqogħdu fl-1333 wara li dan il-post inxtara mir-Re Roberto d'Anjou u r-Reġina Sancia ta' Majorca, sovrani ta' Napli, li bnew il-kunventin li l-kjostru tiegħu għadu jidher sal-lum. Fil-21 ta' Novembru 1342 il-Papa Klement VI iddikjara l-Franġiskani bħala Kustodji tal-Art Imqaddsa u l-Gwardjan taċ-Ċenaklu, jew tal-kunvent tal-Għolja ta' Sijon, bħala l-Kustodju tal-Art Imqaddsa. Dan id-dritt il-Franġiskani baqgħu jiddefenduh wara li tkeċċew miċ-Ċenaklu mill-awtorijiet Torok Ottomani u kellhom jitrasferixxu s-sede tal-Kustodja fil-kunvent ta' San Salvatur f'Ġerusalemm. Sal-lum il-Franġiskani għadhom isostnu li, f'isem il-Knisja Kattolika, huma jirrivendikaw id-dritt tal-proprjetà u l-użu esklużiv taċ-Ċenaklu, b'mod partikulari s-sala tal-Aħħar Ċena u s-sala tal-inżul tal-Ispirtu s-Santu, imma wkoll is-sala li fiha l-Lhud iqimu ċ-ċenotafju b'tifkira tar-Re David u l-ambjenti kollha annessi fejn il-patrijiet kellhom l-ewwel kunvent tagħhom. Illum dawn l-ambjenti huma meħudin minn Yeshiva, jew skola rabbinka.

Hu ttamat li fi żmien qasir tinstab soluzzjoni sodisfaċenti dwar dawn il-kwestjonijiet kollha bejn il-partijiet involuti, li tkun fl-interess tagħhom ilkoll. Il-kwestjoni tal-proprjetà tal-Knisja fl-Art Imqaddsa hi importanti, għax tfisser l-istess eżistenza u libertà ta' azzjoni tagħha li trid tiġi ggarantita. Jekk dan il-prinċipju jgħodd fil-każ tal-Istat ta' Israel, li mal-Vatikan qed jagħmel sforzi ta' min ifaħħarhom biex jinstab ftehim permanenti, hu wkoll importanti li l-istess prinċipju jiġi applikat fir-relazzjonijiet bejn il-Vatikan u l-Awtorità Palestinjana li tamministra t-territorji fejn il-Knisja Kattolika wkoll għandha Santwarji importanti, bħalma hu l-każ tal-Bażilika tan-Nattività u Santwarji oħrajn f'Betleħem.

Jidher li r-rieda tajba ma tonqosx miż-żewġ naħat u li soluzzjoni dejjiema tista' sseħħ fil-ġejjieni qrib. Dan ikun ta' ġid mhux biss għall-missjoni tal-Knisja Kattolika f'Israel imma wkoll għall-ekonomija stess tal-Istat ta' Israel, li jaf li eluf kbar ta' pellegrini Kristjani jżuru Israel ta' kull sena, flimkien ma' eluf oħrajn ta' turisti li jiġu wkoll biex jaraw is-Santwarji tal-Fidwa.